

Підводячи підсумки, можна зазначити, що освітні процеси у Маріупольському повіті знаходилися у тісному зв'язку з загальнодержавними тенденціями у цій сфері. Наявність краєзнавчої інформації у збірках по Одеському навчальному округу підтверджує факт такої тісної інтеграції. Формування організаційно-управлінського елементу функціонування ланки початкової освіти системи управління початковими навчальними закладами відбувалося поступово, на основі загальних регулюючих положень. На початок ХХ ст. у Маріупольському повіті існували та працювали усі необхідні керуючі органи, як державні, так і губернські та повітові.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адрес-календарь «Весь Мариуполь и его уезд». – 1910. – 210 с.
2. Доклад Мариупольского Училищного Совета очередному Собранию 1874 года // Сборник документов и постановлений земства Мариупольского уезда по вопросам о народном образовании с 1874 по 1877 гг. – Мариуполь, 1877. – С. 5 – 12.
3. Именной, данный Сенату. – Об устройстве училищ. – 24 января 1803 г. // Полное собрание законов Российской империи. – СПб.: Типография II Отделения Собственной Е. И. В. Канцелярии, 1880. – Т. 27: 1802 – 1803 гг. – № 20.597. – С. 437 – 442.
4. Именной, данный Сенату. – Об учреждении учебных округов с назначением для каждого особых Губерний. – 24 января 1803 г. // Полное собрание законов Российской империи. – СПб.: Типография II Отделения Собственной Е. И. В. Канцелярии, 1880. – Т. 27: 1802 – 1803 гг. – № 20.598. – С. 442.
5. Инструкция для преподавателей и попечителей начальных училищ Мариупольского уезда, принятая в заседании Мариупольского училищного Совета 20 апреля 1874 года // Сборник документов и постановлений земства Мариупольского уезда по вопросам о народном образовании с 1874 по 1877 гг. – Мариуполь, 1877. – С. 35.
6. Лунячек В. Становлення та розвиток теорії управління освітою: історичний огляд за період ХVІІІ – початок ХХ ст. [Електронний ресурс] / В. Лунячек // Теорія та практика державного управління. – Вип. 1 (44). – С. 1 – 7. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2014-1/doc/1/01.pdf>
7. Милько В. Управління навчальними округами Російської імперії у 1880-х рр. [Електронний ресурс] / В. Милько // Міждисциплінарні гуманітарні студії. Серія: Історичні науки. – 2014. – Вип. 1. – С. 111 – 120. – Режим доступу: http://history.org.ua/JournALL/mgumstud/mgumstud_2014_1/9.pdf
8. Памятная книжка Одесского учебного округа. – Ч. 1, 2. – Одесса, 1914. – 499 с., алф. ук.
9. Справочник на 1915 год об учебных заведениях Одесского учебного округа и служащих в них. – Одесса, 1915. – 475 с., алф. ук.
10. Терентьева Н.А. Греки в Украине: Экономическая и культурно-просветительская деятельность (XVII – XX ст.). – К., 1999. – 352 с.
11. Тутов А.В. Система образования в Российской империи [Електронний ресурс] / А.В. Тутов. – Режим доступу: http://cossac-awards.narod.ru/Zametki/Zametka62_Tutov_Obrazovanie_v_RI.html

РОЗВИТОК СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ У МАРІУПОЛІ (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)

Новікова С.В.

Сфера обслуговування є важливою складовою економіки будь-якого сучасного міста. Вона включає в себе значний комплекс комерційних і некомерційних послуг у галузі житлово-комунального господарства, транспорту, зв'язку і комунікацій, торгівлі та громадського харчування, побутових послуг і послуг соціальної сфери (медицина, освіта, туризм та ін.). Історія розвитку сфери обслуговування у Маріуполі наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. представляє

значний інтерес для дослідження, оскільки незважаючи на доволі значний історіографічний доробок, а також роботи краєзнавців, ще багато аспектів цієї тематики залишаються недостатньо висвітленими, або й взагалі недослідженими.

Останні два десятиліття XIX – початок XX ст. для повітового Маріуполя стали періодом піднесення у різних сферах його життя, особливо в економічній. У зв'язку з відкриттям у місті двох великих металургійних заводів а також низки інших менш крупних підприємств, будівництва нового морського порту, проведення залізниці, істотно зростає кількість населення (у 1887 р. – 16 815 чол., у 1913 р. – 57 747 чол.) [5; 9; 12]. Такий швидкий і значний приріст населення перш за все вплинув на збільшення кількості закладів роздрібної торгівлі та громадського харчування, а також готельний бізнес.

Сфера обслуговування в Маріуполі у цей період була представлена мережею корчем, буфетів, кав'ярень, харчевень, пивних, заїжджих дворів, готелів і ресторанів. У 1864 р. маємо відомості про діяльність 126 «магазинів для склада товарів», 42 лавок, 1 корчми, 2 готелів, 3 харчевень, 4 заїжджих дворів [8]. На початку XX ст. число закладів роздрібної торгівлі збільшилося. Так, у 1910 р. у місті налічувалося 25 мануфактурних крамниць, 16 галантерейних, 17 шкіряних і взуттєвих, 5 тютюнових, 22 бакалійні крамниці, 10 підприємств нетоварної торгівлі (харчевні, кав'ярні, кондитерські крамниці, винні льохи) [2].

Перші готелі в місті з'явилися в другій половині XIX ст. До початку XX ст. деякі з них перетворилися на великі заклади. Серед найбільш старих – «Северная» (власник О. Камботекро), «Россия» (власник І. Псалті), «Европейская» (власник І. Кирилов), «Петербург» (власник Ф. Мелеков), «Москва» (власник Б. Акінітов), а також «Бристоль», «Гранд-отель», «Русский мир», «Версаль». Але безумовним лідером цього бізнесу у місті був готель «Континенталь», що наприкінці XIX ст. належав А. Македону, а пізніше – Д. Калері. Розміщувався він у будинку Єлизавети Томазо. При готелі працювали ресторан і концертний зал [10].

Для забезпечення побутових потреб населення Маріуполя у місті працювали миловарні, свічкові та харчові підприємства. Перший свічковий завод, що належав Дікареву, почав працювати ще у 1850 р. На початку XX ст. власниками свічкових заводів були С. Ігнатов, В. Василенко, В. Степанов, Ф. Попов. Виробництво мила почалося у 1872 р. на заводі І. Сегала, де виготовляли просте жовте, мармурове і кокосове мило. Наприкінці XIX – на початку XX ст. виникли невеликі миловарні підприємства Є. Гольмана та М. Маміофа, на яких працювали 3 – 4 робітники та вироблялася продукція на 10 000 – 12 000 руб. на рік [4, с. 91 – 92].

Харчова галузь у місті розвивалася завдяки діяльності іноземних підприємців і була представлена броварнями, ковбасними та кондитерськими фабриками. Перша броварня була заснована у 1866 р. чеським підприємцем Й. Кучером. Вона виробляла 123 000 літрів пива на рік. Також виготовлявся мед. На підприємстві працювало 10 робітників. У виробництві використовувалися німецькі технології. На початку XX ст. ця броварня перейшла у власність до О. Сібера, власника декількох пивних крамниць. На початку XX ст. у місті також почав працювати пивний завод акціонерного товариства «Мюнхен» [1; 10, с. 171; 16].

З 1888 р. у Маріуполі розвивається кондитерське виробництво. На початку XX ст. у місті діяли чотири фабрики, власниками яких були І. Горелов, І. Литвинов, Ш. Ейдінов та І. Фукс. Найбільшим підприємством була «Конфетно-бараночная фабрика» Ізраїля Горелова, яка виробляла продукції на 42 000 руб. на рік. На ній працювало 42 робітники. З 1899 р. почала працювати фабрика ковбасних виробів чеського підприємця В. Карасека, яка деякий час була єдиною не тільки у Маріуполі, а й у Катеринославській губернії. На ній працювали 8 робітників, вироблялася продукція на 32 000 руб. на рік [11, с. 169].

Медичне обслуговування населення Маріуполя розвивалося завдяки зусиллям міської влади та земства. Першим медичним закладом міста був відкритий у 1855 р. госпіталь, який лікував поранених у Кримській війні. Потім нижчі чини постійно перебуваючої у місті військової команди обслуговував невеликий лазарет. У цей же час почалося збирання коштів на створення постійного медичного закладу для жителів міста. Цей процес завершився відкриттям у 1874 р. земської лікарні, яка розмістилася у найманому приміщенні. Лише у 1876 р. лікарня перебралася до своєї власної будівлі – нового будинку на розі Італійської та Больничної вулиць, придбаного

земською управою у приватної особи. З 1884 по 1911 рр. лікарню очолював доктор медицини С.Ф. Гампер, один з провідних діячів Маріупольського земства [21].

У жовтні 1890 р. на міські кошти та пожертви приватних осіб у Маріуполі була відкрита міська лікарня, розрахована на 15 місць (10 чоловічих і 5 жіночих). Її очолив лікар І. Данилов. Лікарня призначалася виключно для лікування гострих випадків та інфекційних хворих. На початку ХХ ст. у міській лікарні працювали один лікар, три фельдшери, одна акушерка та провізор; амбулаторних хворих приймали щодня лише з 10 до 12 години (крім вівторків).

Наприкінці ХІХ ст. для обслуговування працівників металургійних підприємств була відкрита лікарня на 32 місця з окремим інфекційним відділенням та аптекою. У ній працювали два лікаря, чотири фельдшера, два акушера та провізор з двома помічниками. На початку ХХ ст. почала діяти єврейська лікарня, в якій хворих обслуговували один лікар, один фельдшер та один помічник провізора. Прийом тривав лише дві з половиною години [18]. Крім цих медичних закладів на 1910 – 1916 рр. у Маріуполі діяли міська амбулаторія, хірургічна та гінекологічна лікарня, приватна лікарня фабрично-заводських дрібних підприємств, значна кількість приватних лікарів (стоматологів, гінекологів та ін.) та аптек (п'ять звичайних та одна сільська) [3].

Розвиток транспортної інфраструктури міста починається з будівництва шосе та спуску до старого порту у гирлі р. Кальміус, які почали функціонувати з 1860 р. У рекордно короткий термін спорудили новий порт (1886 – 1889 рр.), обладнаний за останніми технічними вимогами того часу. Вже у 1913 р. його вантажообіг становив 1,9 млн. тонн, що вивело його в шістку найбільших портів Російської імперії. Значний вплив на розвиток транспортної інфраструктури Маріуполя мало доведення до міста у 1882 р. гілки приватної Донецької кам'яновугільної залізниці [4, с. 92].

Замощення площ і вулиць міста розпочалося у 1871 р. Спочатку були замощені Соборна площа, Олександрівська площа (1890 р.) і вулиці Катерининська, Торгова (від Фонтану до Італійської) та Італійська до шосе (1871 р., на кошти міста), Марії-Магдалинінська вулиця до вокзалу (шосована у 1882 р. на кошти залізниці). У першу чергу були замощені вулиці, на яких знаходилися склади для зсипання зерна, а також ті, що були визнані під'їзними шляхами до порту [9].

Через територію міста проходив великий поштовий тракт, який з'єднував Катеринослав і Таганрог, а також транспортні шляхи до Олександрівська, Бахмутського та Павлоградського повітів, Криму, багато більш дрібних шляхів. Міського транспорту не існувало протягом усього досліджуваного періоду. Перевезення здійснювали візники двох розрядів, затверджених міською думою у 1908 р. Перше автомобільне сполучення (між портом та містом) почало діяти у Маріуполі з 1911 р. завдяки підприємцю В Рибальченку [20].

Міжміське сполучення також відбувалося морем. У досліджуваній період пароплави поступово витісняють вітрильники з поштово-пасажирських перевезень, сполучення між портами стає регулярним, а потім – за розкладом, який майже не порушувався роками. Пароплави «Общества пароходства по Дону, Азовскому и Черному морям с их притоками» «Императрица Мария» та «Дон» відкрили сполучення на лінії Ростов – Керч, а пароплави «Аксаї», «Донец» та «Ейск» здійснювали рейси на лінії Єйськ – Маріуполь із заходом в проміжні порти. Пароплави компанії О. Стороженка «Аполлон», «Генерал Скобелев» та «Рысак» здійснювали рейси на лінії Ростов – Керч с з заходом до Таганрога, Єйська, на Криву косу, до Маріуполя та Темрюка. На початку ХХ ст. основні пасажирські перевезення з Маріупольського порту здійснювали судна компанії РОПіТ та І.Я. Древицького. Кораблі РОПіТ курсували між портами Керч, Маріуполь, Єйськ та Ростов-на-Дону, а також відходили з Маріуполя до кримських та кавказьких портів щодня, залежно від напрямку слідування [19]. Наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. у Маріуполі починають діяти і дві місцеві приватні компанії: «Пароходство П. Регира» (пізніше перейменоване в «Петр Регир и Сын»), а також пароплавство Ф.К. Зворно і Е.С. ді Поллоне [13, с. 58 – 59].

З 1875 р. вулиці та площі міста почали освітлювати гасовими ліхтарями, яких спочатку було 100, а на 1890-ті рр. – 300. Перша електростанція (приватна, належала Є. Томазо) у місті з'явилася у грудні 1898 р. для освітлення готелю «Континенталь». Вона працювала за допомогою гасових двигунів, знаходилася у сусідньому з «Континенталем» дворі будинку Попова на Харлампіївській вулиці [6]. Згодом почала працювати перша міська електростанція, якою на

початку ХХ ст. завідував інженер Г. Заам. Спочатку лише 12 електричних ліхтарів освітлювали Катерининську вулицю, а у 1913 р. їх було вже 686 [10].

Водопровід у Маріуполі спорудили за проектом В. Нільсена лише у 1910 р., каналізації ж не існувало до 1930-х рр. До спорудження водопроводу населення користувалося водою з міського фонтану. Забір води з джерела був безкоштовним, воду постачали споживачам водовози, яких у 1908 р. нараховувалося 220. Спорудження міської системи водопостачання було розпочато восени 1909 р. Сантехнічні послуги власникам домів (монтажні роботи, обладнання клозетів та ванних кімнат) надавало представництво фірми «Д.Е. Штернман и К^о», яке почало діяти у місті з липня 1910 р. З лютого 1911 р. почали встановлювати водоміри та стягувати з маріупольців платню за користування водою. З березня 1911 р. вода відпускалася з семи водорозбірних будок, міський фонтан був закритий [7; 80].

З 1860 р. в місті почав працювати телеграф. Лінія з'єднала Маріуполь з Одесою, Таганрогом. Пізніше поштово-телеграфні контори відкрилися в Маріупольському порту і на залізничному вокзалі. Для прискорення поштового сполучення з 1892 р. кореспонденція з міста та до нього перевозилася залізницею. У 1892 р. було прокладено телефонну лінію між станцією Маріуполь та портом, а з 1895 р. і у самому місті з'явився телефонний зв'язок. На 1 січня 1913 р. було зареєстровано 316 абонентів [1, с. 26; 2; 13].

Таким чином, в останні два десятиліття ХІХ – на початку ХХ ст. Маріуполь з невеличкого провінційного містечка перетворився на достатньо велике місто, повітовий центр, в якому були зосереджені найбільші заклади промисловості і торгівлі повіту. Особливо прискореними темпами місто почало розвиватися з на початку ХХ ст. Помітний вплив на розквіт сфери обслуговування у Маріуполі мала політика сприяння розвитку муніципального господарства з боку міської влади і фінансова підтримка підприємницьких кіл. Але багато проблем міського життя, особливо фінансування та стан медичних закладів, системи шляхів сполучення, санітарний стан міста, залишалися на доволі низькому рівні, оскільки потребували значних капіталовкладень, які ні держава, ні міська влада не могли надати у повному обсязі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адрес-календарь и памятная книжка Екатеринославской губернии на 1894 год. – Екатеринослав: Тип. Я.М. Чаусского, 1894. – [216 с].
2. Адрес-календарь «Весь Мариуполь и его уезд». – Мариуполь: Типография С.А. Копкина, 1910. – 4, 166, XVII с., 1 пл.
3. Лечебные заведения // Адрес-календарь Екатеринославской губернии на 1916 год. Мариупольский уезд [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://old-mariupol.com.ua/adres-kalendar-na-1916-god---5/> – Назва з екрану.
4. Волониць В.С. Промисловий розвиток м. Маріуполя у ХІХ – на початку ХХ ст. / В.С. Волониць, С.В. Новікова // Грані. – 2013. – № 12 (104). – С.89 – 96.
5. Ежегодник Приднепровья и памятная книжка Екатеринославской губернии на 1913 год. – Екатеринослав, 1913. – 584 с.
5. Журналы очередных и чрезвычайных заседаний Мариупольской городской думы за 1899 г. – Мариуполь: Типо-литография А.А. Франтова, 1900. – 247 с. (с приложениями).
7. Коробка В.Н. Архитектор Нильсен и его водонапорная башня, ставшая символом Мариуполя / В.Н. Коробка // Приазовский рабочий – 2008. – 15 октября.
8. Коробка В.М. Заходи громадського управління Маріуполя із влаштування міського водопроводу / В.М. Коробка // Грані. Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. – 2013. – № 3. – С. 88 – 93.
9. Мариуполь и его окрестности: Отчет об учебных экскурсиях Мариупольской Александровской гимназии. / Изд. почет. Попечителя Д.А. Хараджаева. – Мариуполь: Тип. А.А. Франтова, 1892. – 461, 55, VIII с.
10. Мариуполь и его окрестности: взгляд из ХХІ века /Авторский коллектив: Божко Р.П., Були Т.Ю., Гашененко Н.Н., Кучугура Л.И., Пасько Н.В., Саенко Р.И., Тарасова Н.А., Чаплинская О.М. – Мариуполь: Рената, 2006. – 354 с., илл.

11. Межевая книга Екатеринославской губернии Александровского уезда города Мариуполя с выгонною землею и с поселившимися на оной разными хуторами. – Мариуполь, 1877. – 19 с.
12. Населенные места Российской империи в 500 и более жителей с указанием всего наличного в них населения и числа жителей преобладающих вероисповеданий. По данным первой всеобщей переписи населения 1897 г. – СПб.: Типография «Общественная польза», 1905. – X, 270, 120 с.
13. Новікова С.В. Діяльність судноплавних компаній у Маріуполі (остання чверть XIX – початок XX ст.) / С.В. Новікова // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія, 2016, Вип. 15. – С.57-63.
14. Новороссийский календарь на 1893 год / Под ред. А. С. Бориневича; Одесское городское общественное управление. – Одесса: Типография В. В. Кирхнера, 1892. – [227 с.].
15. Основание города Мариуполя и некоторые данные к его истории [Электронный ресурс] // Мариуполь и его окрестности. – Мариуполь, 1892. – Режим доступа: <http://old-mariupol.com.ua/vtoroj-den-ekskursii-15-marta/> - Назва з екрану.
16. Памятная книжка и адрес-календарь Екатеринославской губернии на 1889 год. – Екатеринослав, 1889. – 317 с.
17. Петрашевский А.Ф. Восьмой день экскурсии – 23 апреля. Лечебные учреждения [Электронный ресурс] / А.Ф. Петрашевский // Мариуполь и его окрестности. – Мариуполь, 1892. – Режим доступа: <http://old-mariupol.com.ua/vosmoj-den-ekskursii--23-aprelya/> - Назва з екрану.
18. Руденко Н. История мариупольской медицины [Электронный ресурс] / Н. Руденко. – Режим доступа: <http://old-mariupol.com.ua/istoriya-mariupolskoj-mediciny/> – Назва з екрану.
19. Расписание движения пароходов И.Я. Древицкаго // Мариупольская жизнь. – 1911. – 25 июня.
22. Русское Общество Пароходства и Торговли. Расписание рейсов // Мариупольская жизнь. – 1910. – 25 августа.
20. Пути сообщения // Систематический сборник постановлений Мариупольского уездного земства с 1869 по 1913 гг. – Мариуполь, 1916. – Ч. 1. – С.495 – 548.
21. [5960. Заслушан доклад управы о помещении в гор. Мариуполе земской больницы] // Систематический сборник постановлений Мариупольского уездного земства с 1869 по 1913 гг. – Мариуполь, 1916. – Ч. 2. – С. 441 – 442.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СУСПІЛЬНУ ДУМКУ ГРОМАДЯН

Сальнікова Н. В.

Під інформаційним простором ми розуміємо сфери сучасного суспільного життя, в яких інформаційні комунікації відіграють провідну роль. Інформаційний простір для сучасної України є важливим тому, що наша країна переходить на новий сучасний тип суспільства, в якому цінністю є інформація, яка сьогодні стає реальним соціальним ресурсом.

Інформаційний простір є ключовим для формування та становлення сучасного суспільства, він полягає в тому, щоб його активна діяльність і вільний доступ до нього, створювали базу для становлення та розвитку демократії у нашій країні.

На сучасному етапі розвитку сфера міждержавних відносин зазнає суттєвої трансформації, пов'язане що з процесами глобалізації, інформаційно-комунікативною революцією, масштабним впровадженням новітніх технологій у всіх сферах нашого життя.

Інформаційний простір в Україні як новий геополітичний простір чинить все більший вплив на сучасні світові процеси. Сучасні держави все частіше виступають каталізаторами взаємопов'язаних процесів мілітаризації та дипломатизації інформаційного простору.

Посилення таких тенденцій і включення більшої кількості країн призводить до нових форм співпраці та конфліктів, які потребують постійної пильної уваги та аналізу з боку суспільної думки громадськості та експертів-політологів.

Сьогодні відбувається інтенсивне розмивання меж між внутрішньою та зовнішньою політикою держав. Стратегічного значення набувають національні інформаційні ресурси країни.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

УКРАЇНА У СВІТОВОМУ ІСТОРИЧНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції

20 квітня 2018 рік
Маріуполь

УДК 94(477)(063)
ББК 63.3(4Укр)я 431
У 45

Головний редактор: **К.В. Балабанов**, член-кореспондент АПН України, д.п.н., проф., ректор МДУ.

Головна редколегія: **О.П. Реєнт**, член-кореспондент НАН України, д.і.н., проф., заступник директора Інституту історії України НАН України; **В.Ф. Лисак**, д.і.н., професор кафедри МВ та ЗП, декан історичного факультету МДУ; **Г.І. Батичко**, канд. мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри культурології та інформаційної діяльності, **В.М. Коробка**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін; **В.С. Волоніць**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін; **В.О. Забавін**, старший викладач кафедри історичних дисциплін; **Ю.В. Коробка**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін; **С.В. Новікова**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін; **Н.І. Романцова**, к.і.н., доцент кафедри філософії та соціології; **С.В. Тарасов**, к.і.н., доцент кафедри історичних дисциплін. Відповідальний редактор: **В.М. Романцов** д.і.н., проф., завідувач кафедри історичних дисциплін.

Затверджено на засіданні кафедри історичних дисциплін (протокол №8 від 20.03.2018).
Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету
Маріупольського державного університету (протокол №9 від 18.04.2018).

УДК 94(477)(063)
ББК 63.3(4Укр)я
431
У45

Україна у світовому історичному просторі: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 20 квітня 2018 р. / під заг. ред. К. В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2018. – .191 с.

У збірнику представлено наукові матеріали, що включені до програми Всеукраїнської науково-практичної конференції «Україна у світовому історичному просторі». В ньому висвітлюються різні аспекти української історії та культури як складової всесвітньої історії.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, магістрантів і всіх тих, хто цікавиться питаннями історії, культури, історичного краєзнавства.

В сборнике представлены научные материалы, включенные в программу Всеукраинской научно-практической конференции «Украина в мировом историческом пространстве». В нем освещаются различные аспекты украинской истории и культуры как составляющей всемирной истории.

Для ученых, преподавателей, аспирантов, студентов, магистрантов и всех тех, кто интересуется вопросами истории, культуры, исторического краеведения.

The abstracts presents the scientific articles included in the proceedings of the All-Ukrainian research conference «Ukraine in world historical space». It highlights various aspects of the Ukrainian history as a part of the global history as well as the acute problems in Ukraine's foreign policy.

The abstracts are meant for students, scientists, instructors and those seeking their masters' and scientific degrees as well as for those who really care for the contemporary Ukraine's history, culture, foreign policy.

© Маріупольський державний університет, 2018

© Історичний факультет, 2018